

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

TÁJÉKOZTATÓ

Kérdezz-felelek a „kéknyelv” (Bluetongue) betegségről

Mit nevezünk kéknyelv betegségnek?

A kéknyelv (bluetongue) nevű betegség fertőző vírusos állatbetegség, mely a kérődző állatokat (szarvasmarha, juh, kecske stb.) támadja meg. Lovakat és sertéseket a vírus nem fertőz meg. A vírus emberre nem veszélyes, humán megbetegedést nem okoz.

Milyen tünetek jellemzik a betegséget?

A vírus lappangási ideje 5-20 nap. A megbetegedés leggyakoribb tünetei a magas láz, túlzott nyálképződés, a pofa és a nyelv vérbő duzzanata, illetve a nyelv elkékülése. A betegség elnevezése is innen ered. A kóros vérbőség más testrészeken is megjelenhet, a patapártán, a hónaljban, illetve a gáti tájékon. A vírus megtámadhatja a csontrendszert, szívmizmot és tüdőt is. A fertőzött állatoknál az esetek többségében nem jelentkezik az összes tünet. Az elhalálási arány viszonylag alacsony, azonban a betegség súlyos szövődményekkel járhat és sokáig elhúzódhat.

Mi okozza?

A betegséget az ún. kéknyelv vírus (BTV, Blue Tongue Virus) okozza. Jelenleg a vírus 24 szerotípusa ismert. Valamennyien az *Orbivirus* nemzetségbe tartozó kétszálú RNS-vírusok. A kórokozót kizárólag a *Culicoides* szúnyog bizonyos fajtái terjesztik. Az állatok közti közvetlen

kontaktus révén, illetve egyéb úton a fertőzés nem terjed. A vírus 8-as szerotípusa (BTV-8) a placéntán keresztül a magzatot is megfertőzheti.

A szúnyogok a fertőzött állatok vérével táplálkozva fertőződnek, majd 6-8 nap után a nyálmirigyükben elszaporodó vírusokat továbbadják kérődzőknek (juh, szarvasmarha, kecske, szarvas, őz, tevéfélék). A betegségre sem az egyes fajok, sem az egyes fajták nem egyformán fogékonyak.

Hol fordul elő a betegség?

A kéknyelv megbetegedést eredetileg Dél-Afrikában azonosították. Korábban többnyire a Földközi-tenger melléki országokban ütötte fel a fejét, az 1990-es évek végén azonban a vírus átkelt a tengeren. Előfordulását tekintve főként a mediterrán országok érintettek, 1998. októberi megjelenése óta azonban egyre északabbra terjed, vélhetően a globális felmelegedés következményeként. 2006 nyara óta a kórokozót Belgiumban, Németországban, Luxembourgon, Hollandiában, Svájcban, Franciaország északi részén, Spanyolországban, Portugáliában, majd Nagy-Britanniában és Svédországban is azonosították. Az esetek száma 2007 óta drámaian megnőtt, súlyos gazdasági károkat okozva. A kéknyelv megbetegedés szerepel az állatbetegségeket ellenőrző nemzetközi szervezet (OIE) listáján. Ez azt jelenti, hogy az országoknak mindent meg kell tenniük, ami csak módjukban áll, hogy a betegség ne terjedjen tovább más országokra.

Miként ismerhető fel és kezelhető a betegség?

A betegség jellemző tüneteiről felismerhető. A vírus kimutatása immunológiai módszerekkel megoldott. A betegséget kezelni nem lehet, de megelőző oltóanyag rendelkezésre áll.

Miként előzhető meg a betegség?

Mivel kizárólag a kórokozó-átvivőkön keresztül terjedő betegségről van szó, a 2005/393/EK határozat értelmében az állatok védelmét biztosítja a kórokozó-átvivők támadásai elleni védekezés (rovarölő szerekkel történő kezelés, a szúnyogok alacsony aktivitásának idején történő legeltetés), valamint a járványnak az állatok mozgása által okozott terjedésének megelőzése. A vírus 60 °C-on 15 perc, 50 °C-on 3 óra alatt elpusztítható, alacsony és magas pH-ra (>6 pH <8) egyaránt érzékeny. Jodoform és fenol tartalmú fertőtlenítőszerekkel, valamint a β -propiolaktonnal szemben érzékeny. Fehérje jelenlétében azonban igen ellenálló, vérben például 20 °C -on évekig életképes marad.

Milyen élelmiszerbiztonsági veszélyt jelent a betegség?

Az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal és az Európai Bizottság egybehangzó véleménye szerint a kéknyelv betegség nem jelent élelmiszerbiztonsági kockázatot. A vírus állatról emberre nem terjed, sem hús, sem tej fogyasztása nem terjeszti.

1024 Budapest, Keleti Károly u. 24.

Telefon: 06/1-336-9000 | ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu

Fax: 06/1-336-9099 | www.nebih.gov.hu

Zöld szám: 06-80/A NEBIH 06-80/2 63244

nebih
Termőföldtől az asztalig